

سال

سال به سال قمری و شمسی تقسیم می‌شود و **سال شرعی** که **احکام** مرتبط با زمان بر اساس آن تنظیم شده، **سال قمری** است که دوازده ماه می‌باشد. از عنوان سال در بابهای **طهارت**، **صلوات**، **زکات**، **خمس**، **حجر**، **وصیت**، **نکاح** و **طلاق** سخن گفته‌اند.

فهرست مندرجات

- ۱ - [معنای سال](#)
- ۲ - [معنای سال شرعی](#)
- ۲.۱ - [معنای ماه قمری](#)
- ۳ - [معنای سال شمسی](#)
- ۴ - [احکام سال](#)
- ۵ - [سن یانسیگی](#)
- ۶ - [شرط وجوب نماز میت بر میت طفل](#)
- ۷ - [شرط تعلق زکات به انعام ثلاثه و نقدین](#)
- ۸ - [زمان پرداخت خمس سود کسب](#)
- ۸.۱ - [تعیین سال شمسی به عنوان سال خمس](#)
- ۹ - [سن بلوغ](#)
- ۱۰ - [وصیت کودک](#)
- ۱۱ - [حضانت فرزند](#)
- ۱۲ - [عدم محرمیت کودکی که بیش از دو سال شیر داده می‌شود](#)
- ۱۳ - [طلاق زنی که شوهرش مفقود شده](#)
- ۱۴ - [یانویس](#)
- ۱۵ - [منبع](#)

معنای سال

دوازده **ماه** را یک سال می‌گویند.

معنای سال شرعی

سال شرعی که **احکام** مرتبط با زمان بر اساس آن تنظیم شده، **سال قمری** است که دوازده ماه است.

← معنای ماه قمری

بر اساس محاسبه نجومی، یک ماه قمری - که به فاصله زمانی قرار گرفتن دوباره **خورشید** و ماه بر یک خط **نصف النهار** و یا مقارنه مجدد آن دو اطلاق می‌گردد - **۲۹ روز** و دوازده ساعت و **۴۴ دقیقه** است. بنابر این، سال قمری **۳۵۴ روز** و **هشت ساعت و ۴۸ دقیقه** خواهد بود؛ لیکن از آنجا که مقدار زمان هر سال، **هشت ساعت و ۴۸ دقیقه**، افزون‌تر از **۳۵۴ روز** است، به طور تقریبی در هر سه سال قمری یک **سال کبیسه** و به طور دقیق در هر سی سال، یازده سال کبیسه اتفاق می‌افتد که شمار آن **۳۵۵ روز** خواهد بود. [۱] رساله حول مسأله رؤیة الهلال، ص ۱۹.

معنای سال شمسی

سال شمسی عبارت است از مدت یک دوره **حرکت انتقالی زمین** به دور خورشید و معادل است با دوازده ماه شمسی و ۳۶۵ روز و پنج ساعت و ۴۸ دقیقه و ۴۶ ثانیه.

احکام سال

سن یانسگی

بنابر قول **مشهور**، **زن غیر قرشی** و **زن غیر نبطی** با سپری شدن پنجاه سال قمری از عمرش **یانسگی** می‌شود. سن یانسگی در زن قرشی و نبطی اتمام شصت **سال قمری** است. [۱۱] **جواهر الکلام**، ج ۲، ص ۱۶۱-۱۶۳.

شرط وجوب نماز میت بر میت طفل

خواندن **نماز میت** بر میت طفل که شش سال قمری او تمام شده باشد **واجب** است. [۱۲] **جواهر الکلام**، ج ۱۲، ص ۴.

شرط تعلق زکات به انعام ثلاثه و نقدین

از شرایط تعلق **زکات** به **انعام ثلاث** (**گاو**، **گوسفند** و **شتر**) و **نقدین** (**طلا** و **نقره**) گذشت یک سال قمری از **مالکیت** مالک نسبت به آنها است؛ بدین معنا که با سپری شدن یازده ماه ملکیت و ورود در ماه دوازدهم، زکات آنها **واجب** می‌شود. بنابر این، چنانچه در طول مدت یازده ماه یکی از شرایط **وجوب** زکات، همچون **عقل** و **نصاب** از بین برود، سال باطل و **زکات** منتفی می‌شود. [۱۳] **جواهر الکلام**، ج ۱۵، ص ۹۷.

زمان پرداخت خمس سود کسب

زمان پرداخت **خمس** سود کسب، سپری شدن یک سال از آغاز به **کسب** و کسر هزینه‌های انجام گرفته در طول سال است؛ هر چند **انسلان** می‌تواند قبل از سپری شدن سال نیز با احتساب و تخمین **مئونه** سال از پیش و کسر کردن آن، خمس باقی مانده درآمد را بدهد. [۱۴] **الحدائق الناضرة**، ج ۱۲، ص ۳۵۳. [۱۵] **جواهر الکلام**، ج ۱۶، ص ۸۱-۸۲.

← تعیین سال شمسی به عنوان سال خمسی

تعیین **سال شمسی** به عنوان **سال خمسی** و محاسبه خمس بر اسس آن بدون اشکال است. [۱۶] توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۱۵-۱۶.

سن بلوغ

سن بلوغ بنابر قول **مشهور** در **بخت** نه و در **بسر**، پانزده سال قمری تمام است. بنابر این، چنانچه قبل از آن دیگر نشانه‌های **بلوغ**، همچون **احتلام** و رویدن **موی زهار**، تحقق نیافته باشند، با رسیدن به سن یاد شده **حکم** به بلوغ فرد می‌شود. [۱۷] **جواهر الکلام**، ج ۲۶، ص ۱۶-۲۸.

وصیت کودک

بر عدم صحت **وصیت کودک** قبل از ده سالگی ادعای **إجماع** شده است و پس از آن بنابر قول **مشهور**، وصیت در راههای خیر، برای **خویشاوندان** و غیر آنان **جایز** و **نافذ** است. [۱۸] **جواهر الکلام**، ج ۲۸، ص ۲۷۱.

با جدا شدن زن و مرد از یکدیگر و بروز اختلاف بر سر **حضانت** فرزند، بنا بر قول مشهور - که بر آن ادعای **اجماع** نیز شده - در دو سال نخست زندگی کودک (دوران شیر خوارگی) **مادر** در امر حضانت سزاوارتر از **پدر** است و پس از آن، در پسر، اولویت با پدر و در **دختر** تا هفت سالگی اولویت با مادر و پس از آن با پدر خواهد بود. **جواهر الکلام، ج ۳۱، ص ۲۸۴-۲۹۰.**

عدم محرمیت کودکی که بیش از دو سال شیر داده می‌شود

مندت کامل شیرداندن دو سال است و شیرداندن به کودک پس از دو سالگی موجب **محرمیت** نمی‌گردد.

طلاق زنی که شوهرش مفقود شده

زنی که **شوهرش** مفقود شده، چنانچه کسی که هزینه زندگی او را تأمین کند وجود نداشته باشد و به **حاکم شرع** رجوع کند، حاکم ضمن تعیین مهلت چهار ساله برای او، از حال شوهرش جست و جو می‌کند و در صورت نیافتن او، زن را **طلاق** و پس از انقضای **عده و قات**، به او اجازه **از نواج** با مردی دیگر می‌دهد. **جواهر الکلام، ج ۳۲، ص ۲۹۳.**

پانویس

۱. [↑](#) رساله حول مسألة رؤية الهلال، ص ۱۹.
۲. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۳، ص ۱۶۱-۱۶۳.
۳. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۱۲، ص ۴.
۴. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۹۷.
۵. [↑](#) الحقائق الناضرة، ج ۱۲، ص ۳۵۲.
۶. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۱۶، ص ۸۱-۸۲.
۷. [↑](#) توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۱۵-۱۶.
۸. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۲۶، ص ۱۶-۲۸.
۹. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۲۸، ص ۲۷۱.
۱۰. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۳۱، ص ۲۸۴-۲۹۰.
۱۱. [↑](#) جواهر الکلام، ج ۳۲، ص ۲۹۳.

منبع

[فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام، ج ۴، ص ۳۵۵-۳۵۶.](#)

رده‌های این صفحه: [احکام اموات](#) | [احکام یانوان](#) | [بلوغ](#) | [حجر](#) | [خمس](#) | [زکات](#) | [طلاق](#) | [فقه](#) | [یانسگی](#)